

Δεν φοβάμαι
ΤΟΝ...σχολικό εκφοβισμό!

Τον νικάω με τη γνώση !!!

Επιθετικότητα/βία - Σχολικός εκφοβισμός

1. Η επιθετικότητα/βία είναι-κατά τους ψυχολόγους- ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα των εφήβων.Μπορεί να συμπεριφερθούν επιθετικά για να διεκδικήσουν κάποια δικαιώματά ή πάνω στο παιχνίδι ή επειδή είναι θυμωμένοι.ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ
2. Σχολικός εκφοβισμός είναι εκείνη η πράξη βίας που :
  - έχει σαν στόχο την σκόπιμη ψυχική ή σωματική βλάβη στο “θύμα”,
  - υπάρχει ανισότητα δύναμης “θύτη” - “θύματος” λόγω ηλικίας ή σωματικής διάπλασης, είτε επειδή ο “θύτης” έχει “ακολούθους” και
  - γίνεται συστηματικά κατ’εξακολούθηση ή και κατ’επανάληψη

Τα περιστατικά σχολ.εκφοβισμού διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- **ΑΜΕΣΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ**, που περιλαμβάνει πράξεις φυσικής ή λεκτικής βίας
- **ΕΜΜΕΣΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ**, που περιλαμβάνει πράξεις και συμπεριφορές κοινωνικού αποκλεισμού και συκοφαντίας

Υπάρχουν και πιο σύνθετες μορφές βίαιων και εκφοβιστικών συμπεριφορών:

- ❖ Σεξουαλικού τύπου εκφοβιστική συμπεριφορά, βία ή σεξουαλική παρενόχληση
- ❖ Ηλεκτρονικός εκφοβισμός
- ❖ Ρατσιστική βία και εκφοβισμός

Η σχολική βία δεν αφορά μόνο στη βία μεταξύ συμμαθητών/συμμαθητριών.

Η σχολική βία ενδέχεται να συμβαίνει:

- ❖ Μεταξύ των μαθητών/μαθητριών του ίδιου τμήματος, ή της ίδιας τάξης, ή διαφορετικών τμημάτων και τάξεων
- ❖ Μεταξύ μαθητών/μαθητριών και εκπαιδευτικών (είτε από μαθητή/τές, μαθήτρια/ες προς εκπαιδευτικό είτε από εκπαιδευτικό/ούς προς μαθητή/ές, μαθήτρια/ες)
- ❖ Μεταξύ εκπαιδευτικών
- ❖ Μεταξύ εκπαιδευτικών και διευθυντών (ή διοικητικών οργάνων)
- ❖ Μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών/διευθυντών (και αντιστρόφως)
- ❖ Βία από «επισκέπτες» ή βία από τρίτο πρόσωπο («third party violence» π.χ. γονείς, κηδεμόνες, εξωσχολικοί μαθητές)

Παρατήρηση

Οι ρόλοι των εμπλεκομένων στη σχολική βία είναι μεταβαλλόμενοι.

Αυτό σημαίνει ότι τα ίδια άτομα μπορεί να έχουν διαφορετικούς ρόλους σε διάφορα περιστατικά βίας, εξού και συχνά μιλάμε για «**εκφοβιστές-θύματα**» (**bullyvictims**).

Επομένως, η ετικετοποίηση ορισμένων παιδιών ως «θύματα» ή ως «νταήδες» δεν εξυπηρετεί στην αντιμετώπιση του φαινομένου, και πιθανόν ούτε και στον εντοπισμό του, αλλά καλλιεργεί στερεότυπα τα οποία μπορεί να εμποδίζουν τον εκπαιδευτικό από το να εντοπίσει την πραγματικότητα.

Πρόληψη και Διαχείριση περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού

Σε ένα περιστατικό σχολικής βίας και εκφοβισμού, τόσο το «θύμα» όσο και ο «νταής» χρειάζονται βοήθεια, ώστε να αποκατασταθεί ή να αναπτυχθεί η ομαλή και ειρηνική σχέση και επικοινωνία μεταξύ τους.

Ο ρόλος του σχολείου, του εκπαιδευτικού και γενικότερα του προσωπικού του σχολείου είναι καταλυτικός για την εκτόνωση του φαινομένου.

Τα δύο πεδία ανάπτυξης πολιτικών, στρατηγικών ή πρακτικών κατά της σχολικής βίας και του εκφοβισμού είναι:

- Η πρόληψη του φαινομένου
- Η διαχείριση των περιστατικών

Στόχοι και προσεγγίσεις των μέτρων και πρακτικών

Συνοπτικά οι στόχοι αυτοί μπορεί να αφορούν:

- Την προώθηση ενός δημοκρατικού σχολείου
- Την προστασία και τον σεβασμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Δικαιωμάτων του Παιδιού
- Την προαγωγή και προστασία της ψυχικής υγείας
- Την ενίσχυση της ασφάλειας στον σχολικό χώρο
- Τη θέσπιση σχολικών κανόνων
- Την ανάπτυξη κλίματος συνεργασίας στο σχολείο
- Την επίτευξη γνωστικών στόχων και κοινωνικής διαπαιδαγώγησης (π.χ. κατανόηση κοινωνικών αξιών, ανάπτυξη σεβασμού)

- Την ανάπτυξη μηχανισμών ενσωμάτωσης και συμμετοχής
- Τον σεβασμό της πολυπολιτισμικότητας και της διαφορετικότητας
- Την προαγωγή των αξιών της ειρήνης
- Την προαγωγή της συναισθηματικής ωριμότητας (π.χ. συναισθηματική γνώση, ανάπτυξη ενσυναίσθησης)
- Την προαγωγή της επικοινωνίας και της ελεύθερης έκφρασης
- Τη βελτίωση του επιπέδου διδασκαλίας
- Την προαγωγή της σχολικής επιτυχίας
- Την αποτελεσματική αντιμετώπιση στοχευμένων περιστατικών βίας
- Την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών.

Τα “πιστεύω” του σχολείου μας:

Η ανάπτυξη πολιτικών και στρατηγικών κατά της σχολικής βίας και του εκφοβισμού χρειάζεται να προσαρμόζεται στις εκάστοτε ανάγκες της σχολικής κοινότητας με τη συνεργασία όλων των μελών (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς, υπόλοιπο προσωπικό).

Η υιοθέτηση πολιτικών και μέτρων προσαρμοσμένων στις εκάστοτε ανάγκες του σχολείου θεμελιώνεται στη βάση των αρχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πλαίσιο εμπιστοσύνης

Τα παιδιά είναι πιο πρόθυμα να αναφέρουν ένα περιστατικό σχολικής βίας και εκφοβισμού, όταν είναι βέβαια, ότι υπάρχει ένα ικανό πλαίσιο στήριξης και διαχείρισης των περιστατικών, εντός του οποίου υπάρχει εμπιστοσύνη και προστασία και κυρίως η διασφάλιση ότι το πλαίσιο αυτό αποδίδει. Η έλλειψη πλαισίου εμπιστοσύνης και η μη αποδοτικότητα των μέτρων είναι αποτρεπτικοί παράγοντες για την αναφορά περιστατικών σχολικής βίας.

Αποφυγή-όσο είναι δυνατό- ποινικοποίησης

Η ποινικοποίηση ή ιατρικοποίηση καταστάσεων και ατόμων δεν έχει θετικές επιδράσεις στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

Αντιθέτως, τέτοιες προσεγγίσεις στιγματίζουν τους εμπλεκόμενους και ίσως να απομακρύνουν τους εκπαιδευτικούς από την αποτελεσματική διαχείριση των περιστατικών.

Πρώθηση του διαλόγου

Τα σχολεία που έχουν αυξημένα ποσοστά επιτυχίας στην αντιμετώπιση της σχολικής βίας είναι αυτά στα οποία οι στάσεις απέναντι στο φαινόμενο αποτελούν αντικείμενο διαλόγου με το σύνολο των μελών της σχολικής κοινότητας.

Διαμόρφωση πολιτικών

Η πολιτική του σχολείου είναι από, προς και για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Οι πολιτικές των σχολείων αποτελούν μέσο επικοινωνίας με το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και τις Περιφερειακές Σχολικές Διευθύνσεις στο πλαίσιο ανταλλαγής απόψεων και καλών πρακτικών.

Ποια βήματα ακολουθούμε για τη διαχείριση περιστατικών βίας και εκφοβισμού:

1. Ανίχνευση του προβλήματος ή της σύγκρουσης
2. Άμεση παρέμβαση για διακοπή του περιστατικού
3. Ανίχνευση των εμπλεκόμενων στο περιστατικό
4. Ενημέρωση για την πολιτική του σχολείου, τα δικαιώματα και τις ευθύνες των εμπλεκόμενων ατόμων
5. Ενημερώνονται οι γονείς των μαθητών
6. Έκφραση των απόψεων

7. Εντοπισμός των κινήτρων και των συμφερόντων των μερών

8. Αναζήτηση πιθανών λύσεων προς αποφυγή ποινικοποίησης .Αναλόγως την ένταση και το είδος του περιστατικού,η χρήση των κυρώσεων ή πειθαρχικών ποινών, γίνεται με σύνεση και σύμφωνα με τις αρχές της πολιτικής του σχολείου.

10. Αξιολόγηση των λύσεων ως προς την ικανοποίηση των αναγκών των μερών στο πλαίσιο των ορίων της πολιτικής του σχολείου .

Βιβλιογραφία:

- “Οδηγός διαχείρισης περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού” Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου – Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου Επιστημονικά Υπεύθυνη: Ηρώ Μιχαήλ, Ψυχολόγος – Εγκληματολόγος, υποψ. Διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Αγλαΐα Ρούσση

Μέλος Ο.Δ.Π για το σχολ.εκφοβισμό